

Programa de Llengua Àrab i Cultura Marroquina

Competències i continguts curriculars

URL: <http://ensenyament.gencat.cat>

Aquest llibre està publicat amb una llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0.

No es permet l'ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

© **Generalitat de Catalunya**
Departament d'Ensenyament

Elaboració: Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme

Edició: Servei de Comunicació i Publicacions

1a edició: setembre de 2018

Índex

Introducció	5
Competències LACM	7
Dimensió lingüística	8
Competència 1. Comprendre textos orals senzills o adaptats de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar	9
Competència 2. Produir textos orals breus i senzills adequats a la situació comunicativa i interactuar amb ells	10
Competència 3. Descodificar i comprendre textos escrits senzills de la vida quotidiana i extreure informació rellevant del text, utilitzant estratègies variades	12
Competència 4. Desenvolupar l'hàbit lector i el gust per la lectura	14
Competència 5. Produir textos escrits senzills de la vida quotidiana amb l'ajut de suports.....	15
Continguts transversals a totes les competències de la dimensió lingüística	17
Dimensió cultural	18
Competència 6. Conèixer i apreciar els valors de la cultura i la identitat marroquina.....	19
Competència 7. Conèixer els elements fonamentals de la geografia marroquina i els fets succeïts en el passat, i saber situar-los en el seu context	21
Competència 8. Conèixer i apreciar els elements científicotecnològics, artístics i tradicionals marroquins	23
Dimensió intercultural	25
Competència 9. Participar en les activitats escolars i apreciar els valors compartits de la cultura marroquina i la del país on es viu.....	26
Competència 10. Conèixer i adquirir actituds i valors universals de la societat i la cultura.....	28
Orientacions metodològiques	30
Orientacions per a l'avaluació	37
Documents de referència	42

Introducció

L'acollida i integració educativa d'alumnat de procedència estrangera és probablement un dels reptes més importants que ha d'afrontar un sistema educatiu. En les darreres dècades Catalunya ha acollit més d'un milió de persones procedents de països d'arreu del món, la qual cosa ha significat la incorporació de milers d'alumnes amb altres llengües i cultures a les nostres aules.

Amb l'objectiu de facilitar la integració d'aquest alumnat, el Departament d'Ensenyament ha implementat diversos programes i accions educatives adreçades a garantir l'aprenentatge del català per part d'aquests alumnes, i a reconèixer i posar en valor les seves llengües i cultures.

L'interès a desenvolupar l'ensenyament de les llengües i cultures d'origen s'explica també per la importància que té la competència en la primera llengua per a l'adquisició d'una segona llengua; per la relació existent entre el domini de la primera llengua i la construcció de la identitat i, finalment, per la consideració de recurs econòmic que té la diversitat lingüística i pel valor del coneixement lingüístic per al desenvolupament de la nostra societat.

En aquest sentit, des del curs escolar 2004-05, el Departament ha subscrit acords de col·laboració amb institucions i entitats que imparteixen ensenyaments de llengües i cultures vinculades als orígens familiars de l'alumnat i s'ha adscrit a programes d'abast estatal que són fruit d'acords amb països d'on procedeix un nombre considerable d'alumnat nouvingut.

Un d'aquests programes de caràcter estatal és el Programa d'Ensenyament de la Llengua Àrab i la Cultura Marroquina (LACM), el qual s'empara en el Conveni de Cooperació Cultural entre el Govern d'Espanya i el Govern del Regne del Marroc del 14 d'octubre de 1980, vigent des del 12 d'octubre de 1985 (BOE núm. 243 de 10 d'octubre de 1985), i en aplicació del seu article IV. 2, el qual n'estableix les bases.

La gestió d'aquest programa correspon al Ministeri d'Educació Cultura i Esports, si bé l'aplicació és competència de les administracions educatives de les comunitats autònomes.

Els objectius del programa són els següents:

- Afavorir l'ensenyament de la llengua àrab i la cultura marroquina a l'alumnat marroquí i d'altres orígens que hi estigui interessat, escolaritzat en centres educatius de l'Estat espanyol d'ensenyament primari i secundari.
- Desenvolupar valors de tolerància i solidaritat per aconseguir la inclusió escolar i sociocultural de l'alumnat d'origen marroquí al Sistema Educatiu Espanyol i a la societat.
- Proporcionar a l'alumnat marroquí una formació que li permeti preservar la seva identitat i viure la seva cultura respectant la del país d'acollida.

A Catalunya, el programa LACM s'estructura en tres nivells d'ensenyament:

- Nivell inicial
- Nivell mitjà
- Nivell avançat

Aquests nivells d'ensenyament són gradacions de les competències.

Aquest document d'orientacions per al desenvolupament del programa LACM recull el conjunt de competències de la matèria agrupades per dimensions. Cada competència conté continguts i criteris d'avaluació organitzats en els tres nivells esmentats anteriorment: inicial, mitjà i avançat. A més, hi ha orientacions metodològiques i orientacions per a l'avaluació per ajudar el docent a desenvolupar el Programa.

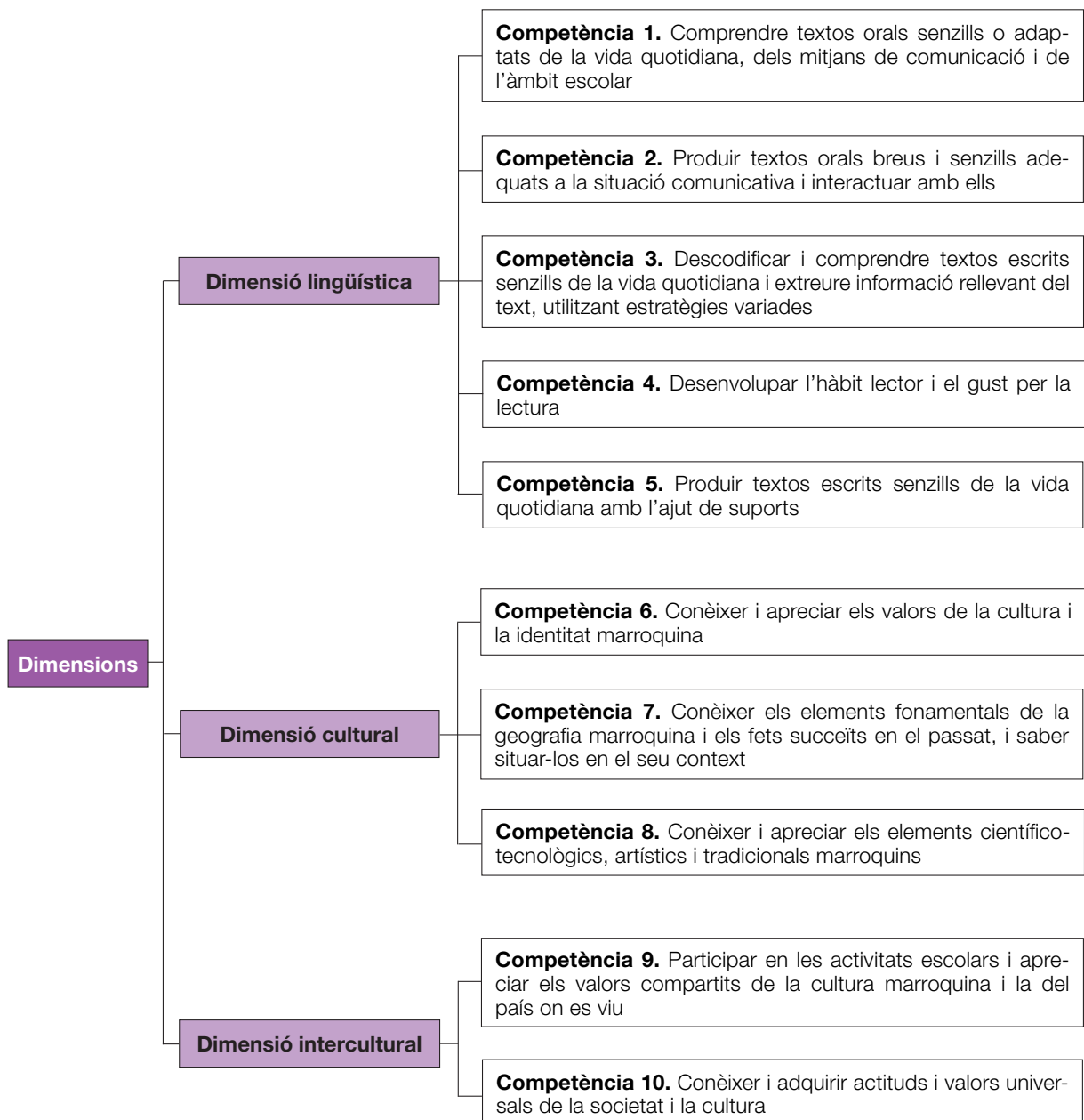
Les competències esdevenen els objectius d'aprenentatge, generals i finalistes; és a dir, han de ser assolides al final del procés d'aprenentatge dels alumnes.

Els criteris d'avaluació són els enunciats que expressen el tipus i grau d'aprenentatge que s'espera que hagin assolit els alumnes en un moment determinat i en relació amb les competències i els continguts.

Les orientacions metodològiques estan adreçades al professorat, qui ha de posar en marxa estratègies d'aula.

Les orientacions per a l'avaluació guien al docent a l'hora d'escollir les estratègies i instruments més adequats al tipus d'avaluació que vol fer.

Competències LACM

Dimensió lingüística

La dimensió lingüística comprèn l'adquisició progressiva de la comprensió, l'expressió i la interacció oral a més de les normes fonològiques, gràfiques, morfològiques, lèxiques i sintàctiques fonamentals de la llengua àrab. Les paraules, amb el seu significat i les seves característiques morfològiques, permeten que el parlant elabori unes oracions que segueixen unes normes gramaticals pròpies de l'àrab. Les competències descrites en aquesta dimensió tenen molta importància en tot el procés d'ensenyament i aprenentatge.

Aquesta competència promou, mitjançant els intercanvis amb els altres, l'elaboració i l'expressió d'idees, opinions i sentiments, i la construcció del propi pensament, i, com a conseqüència, el desenvolupament lingüístic. Saber escoltar i saber parlar són habilitats imprescindibles per poder desenvolupar unes bones relacions personals i socials i faciliten l'aprenentatge i el desenvolupament professional al llarg de la vida.

Els continguts cal que incloguin els coneixements bàsics mitjançant el diàleg, la iniciació al sistema lingüístic de la llengua àrab i l'adquisició de tècniques d'expressió oral i escrita que els serviran de punt de partida per a comunicar-se amb un llenguatge senzill.

A l'aula és important afavorir un context real de comunicació que faciliti les condicions bàsiques per assolir les competències definides. Entre d'altres, i per tal d'optimitzar resultats, la comunicació per part del docent ha de ser prioritàriament en àrab. Cada alumne ha de tenir prou temps i oportunitats per parlar la llengua àrab. El model de classe on la interacció és bàsicament docent-alumne(s) resulta del tot insuficient; les activitats per parelles i en petit grup, on els alumnes s'hagin de comunicar entre ells amb la supervisió del docent, ajuden a millorar notablement el temps d'ús de la llengua de cada alumne.

En tot el procés d'ensenyament i aprenentatge cal que el professor tingui en compte la perspectiva de vida personal dels estudiants i l'opinió i els interessos que aquests estudiants poden tenir per poder acostar la matèria a la seva realitat. S'han d'aprofitar els contextos més propers als alumnes, dins i fora de l'aula, i les altres matèries de coneixement com a mitjà de motivació de l'alumne.

Seguint les indicacions de la *Guía práctica del profesorado de Lengua Árabe y Cultura Marroquí*, s'han determinat tres dimensions per a l'àmbit de l'àrab com a llengua estrangera, i a la dimensió lingüística que ens ocupa s'han assignat cinc competències. Cadascuna d'aquestes competències s'ha graduat per nivells de dificultat: nivell inicial, nivell mitjà i nivell avançat. Hi ha, a més, un bloc transversal de continguts comuns a totes les competències de la dimensió lingüística, també estructurat en nivells.

DIMENSIÓ LINGÜÍSTICA (COMUNICACIÓ ORAL)

Competència 1. Comprendre textos orals senzills o adaptats de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i de l'àmbit escolar

Descripció
<p>El desenvolupament de la competència oral implica la construcció de significat més enllà de la descodificació dels missatges. Ser competent en la comprensió de textos orals en àrab suposa ser capaç d'escoltar i comprendre informacions orals en situacions comunicatives conegudes, així com ser capaç de desplegar estratègies de comprensió oral per obtenir i integrar la informació.</p> <p>L'alumne ha de desenvolupar especialment estratègies de selecció i de retenció, que han d'anar lligades a l'objectiu de l'escolta.</p> <p>Hi ha una sèrie d'elements lingüístics i discursius (fonètica, sintaxi, vocabulari, gramàtica, tipologia textual...), paralingüístics (llenguatge corporal, expressions facials, ús d'onomatopeies, pauses, to, entonació) i extralingüístics (signes visuals, sons, ambient...) que ajuden a identificar la situació comunicativa per arribar a la comprensió del missatge oral.</p> <p>Durant el procés de comprensió, el receptor posa en joc diferents estratègies per comprendre i interpretar el missatge oral: les estratègies que es basen en el text i impliquen el coneixement previ de la llengua, i les estratègies que es basen en l'oient, en el coneixement que té del tema, la situació o el context, el tipus de text i el llenguatge.</p> <p>En aquesta competència l'alumne ha de comprendre textos orals senzills que poden ser converses de la vida quotidiana, textos procedents dels mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació.</p>

Continguts per cicles		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Fórmules de salutació i de presentació. • Els membres de la família. • Les parts del cos. • Numeració. • Colors. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reconeixement de les fórmules d'expressió en els diàlegs: salutacions, agraïment, comiat... • Numeració. 	<ul style="list-style-type: none"> • Les fórmules de cortesia: tractament de respecte, etc. • Idees principals i secundàries. • Numeració.

Criteris d'avaluació		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Reaccionar correctament a missatges orals breus relacionats amb els temes treballats. 	<ul style="list-style-type: none"> • Entendre el significat de missatges orals senzills. • Captar el sentit global del diàleg. 	<ul style="list-style-type: none"> • Comprendre missatges relacionats amb diferents situacions i funcions comunicatives.

DIMENSIÓ LINGÜÍSTICA (COMUNICACIÓ ORAL)

Competència 2. Produir textos orals breus i senzills adequats a la situació comunicativa i interactuar amb ells

Descripció

La competència en la producció oral suposa ser capaç d'expressar, de forma estructurada i comprensible, fets, opinions i sentiments. Un parlant competent utilitza el llenguatge de manera apropiada i correcta: coneix les normes socials de cada context (convencions de cortesia lingüística); és capaç de distingir les situacions comunicatives (vida quotidiana, àmbit acadèmic) per tal d'adequar el registre; coneix el codi lingüístic (les regles de formació de paraules i vocabulari, pronunciació i formació d'oracions); controla els aspectes prosòdics que faciliten la comprensió oral del discurs (velocitat, volum, entonació), i fa ús d'elements no verbals (gestos, mirades).

En el procés d'aprenentatge de l'àrab, l'alumne es troba amb limitacions de vocabulari, de coneixement d'estructures, de pronunciació... que ha de compensar fent ús d'estratègies verbals i no verbals, que adquireixen una importància cabdal per millorar l'eficàcia de la comunicació. Aquestes estratègies estan relacionades amb la competència lingüística (reformulació del missatge), amb la competència discursiva (planificació del text) o amb la competència no verbal (gestualitat, variació de l'entonació, la velocitat o el ritme). Per planificació s'entén la disposició del temps per pensar el que es dirà, ampliar idees, seleccionar-les, ordenar-les i saber com dir-les i adequar-les a l'objectiu de la tasca i al propi estil d'aprenentatge. L'alumne ha de preparar el text oral en funció de la situació comunicativa, del tipus de text, del destinatari, de l'objectiu de la tasca i de les convencions i normes gramaticals.

En aquesta etapa els alumnes han de ser capaços de produir expressions i frases simples, i petits textos orals senzills i preparats, de diferents tipologies sobre diferents temes, que van de l'àmbit personal i familiar a temes relacionats amb els seus interessos o vinculats als àmbits d'aprenentatge. Han de fer servir un repertori lèxic freqüent i quotidià. Dins d'aquesta competència es troba la lectura en veu alta que requereix la comprensió del text i l'habilitat de llegir correctament.

Continguts per cicles

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Les ordres. • L'espai i el temps. • Nombres. • Colors. • Adquisició de la reproducció fonètica del alifaf. 	<ul style="list-style-type: none"> • Expressió de sentiments i d'idees. • Preguntes i respostes. • Perfeccionament de la reproducció fonètica del alifaf. 	<ul style="list-style-type: none"> • Expressió d'opinions pròpies, necessitats, previsions i esperances a través de diàlegs. • Organització d'idees. • Consolidació de la reproducció fonètica del alifaf.

 criteris d'avaluació		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Expressar oralment missatges bàsics, utilitzant el llenguatge no verbal per donar-los sentit. • Produir missatges orals senzills sobre temes coneguts de la vida quotidiana utilitzant el vocabulari après. 	<ul style="list-style-type: none"> • Expressar adequadament coneixements, experiències i sentiments utilitzant el vocabulari après. • Participar en intercanvis orals breus utilitzant les fórmules de cortesia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Expressar-se de manera coherent mitjançant la producció de missatges relacionats amb diferents situacions i funcions comunicatives. • Expressar-se de forma adequada en diferents situacions comunicatives habituals i expressar idees, opinions, sentiments i desitjos. • Produir missatges orals coherents respectant les regles fonològiques, morfològiques i sintàctiques fonamentals de la llengua àrab. • Participar en intercanvis orals utilitzant les fórmules de cortesia.

DIMENSIÓ LINGÜÍSTICA (COMPREENSIÓ LECTORA)

Competència 3. Descodificar i comprendre textos escrits senzills de la vida quotidiana i extreure informació rellevant del text, utilitzant estratègies variades

Descripció

Comprendre un text escrit implica localitzar-ne o recuperar-ne la informació clau a partir d'un procés de selecció de les idees. La informació bàsica que un alumne en aquesta etapa ha d'obtenir consisteix en algunes informacions rellevants que li permetin entendre el sentit global del text. Per al desenvolupament d'aquesta competència cal que s'estableixi una relació entre el text (el context, la finalitat, l'enfocament, les intencions de l'emissor), el procés de la lectura (les estratègies i el coneixement lingüístic) i el lector mateix (coneixements previs del món i la situació personal) d'una manera interactiva. L'alumne ha d'entendre textos breus, amb un vocabulari freqüent i quotidià i llibres senzills adequats a l'edat. La temàtica dels textos cal que sigui propera a l'alumnat; això implica que siguin temes d'interès personal, temes coneguts, dels quals l'alumne en tingui referents. Per tal d'obtenir informació i interpretar els textos, l'alumne ha de posar a la pràctica dos tipus de comprensió:

- La global, que implica entendre'n el sentit general.
- L'específica, que implica reconèixer-ne i entendre'n la informació secundària i els detalls.

La dificultat d'accedir al codi escrit en la comprensió d'un text en llengua àrab rau en el reconeixement de les paraules i l'assignació del seu significat lèxic. El desconeixement del vocabulari i dels elements sintàctics afecta la comprensió del text. Per tant, és bàsic que l'alumne apliqui estratègies que li permetin deduir el significat de paraules i expressions desconegudes a partir del context i mitjançant l'ús de suports visuals.

Continguts per cicles

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Estratègies de lectura: de la lletra (l'alif) a la frase. • Nombres. • Colors. • Espai i temps. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atenció lectora dels textos relacionats amb els temes: la vida a l'escola, la casa i la família, la vida a la ciutat, nosaltres i el medi ambient... • Lectura de textos senzills a partir de paràgrafs breus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Idees principals i secundàries en paràgrafs i textos. • Lectura d'algunes pancartes, articles o revistes.

Criteris d'avaluació		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer l'alif i les vocals, pronunciar algunes paraules i comprendre el seu significat. • Reconèixer i reproduir els fonemes i algunes paraules utilitzant les diferents estratègies de lectura. • Iniciar-se en la lectura coneixent i utilitzant un vocabulari bàsic. • Comprendre el significat d'algunes paraules a partir de suports visuals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Comprendre missatges escrits senzills. • Captar el sentit global de textos escrits responent correctament a les preguntes de comprensió. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer i ampliar el vocabulari reconeixent les diferents classes de paraules. • Entendre missatges escrits més complexos. • Comprendre i resumir les idees principals de textos escrits més complexos. • Donar l'opinió personal sobre textos més complexos.

DIMENSIÓ LINGÜÍSTICA (COMPREENSIÓ LECTORA)

Competència 4. Desenvolupar l'hàbit lector i el gust per la lectura

Descripció

La comprensió lectora és la capacitat d'entendre i valorar textos escrits. Llegir és més que reconèixer paraules i accedir al significat literal. És interactuar amb el text per elaborar-ne el sentit a partir dels coneixements propis i dels objectius de la lectura. El lector construeix el significat del text a partir dels seus coneixements previs, de les informacions que el text proporciona i del propòsit de la lectura.

La lectura ocupa un lloc destacat en l'aprenentatge d'una llengua estrangera, en la mesura que posa l'alumne en contacte amb textos on es presenten, en un tot integrat, el lèxic i els elements morfosintàctics i discursius. L'exposició a estímuls abundants, amb textos variats i comprensibles, afavoreix els processos d'adquisició de l'àrab. La lectura de textos ofereix a l'alumne l'accés a la informació i amplia els seus coneixements i aprenentatges alhora que li proporciona l'oportunitat de conèixer i interactuar amb la cultura marroquina.

La lectura en llengua àrab ha de tenir una finalitat i una contextualització comunicativa clara. Els textos s'han de presentar en diferents suports (impresos i digitals) i formats (continus i discontinus) per promoure el gust per la lectura i el llegir per aprendre. El nivell de dificultat lèxica, morfosintàctica o discursiva ha d'estar en funció dels coneixements de l'alumne, de manera que la comprensió del text no suposi una dificultat insuperable.

Continguts per cicles

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> Lectura en veu alta i dramatització de contes i d'històries. Contes senzills. 	<ul style="list-style-type: none"> L'ús del diccionari. Reconstrucció d'un text simple. Textos breus de la vida quotidiana: la vida a l'escola, la casa i la família, la vida a la ciutat, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> Lectura de textos literaris de diferents gèneres. Diferències entre els gèneres literaris: poesia, prosa, teatre...

Críteris d'avaluació

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> Mostrar bona predisposició envers la lectura. Interpretar el significat del text a partir del llenguatge gestual, imatges, dibuixos... Participar en activitats durant i després de la lectura (repetir tornades, gestos o cançons que apareixen en el conte, respondre a preguntes senzilles de comprensió, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> Respectar les pautes d'entonació i de ritme. Mostrar capacitat d'escolta cap al lector. Mostrar bona predisposició a participar en activitats lectores (clubs de lectura, biblioteca, festes del llibre). 	<ul style="list-style-type: none"> Consolidar l'habilitat lectora amb l'entonació i el ritme adequats. Reconèixer els detalls propis del text (versos, frases, paràgrafs, rimes...). Interpretar el text a partir del llenguatge cinematogràfic (espectador/actor) i de la dramatització de la història. Participar en activitats posteriors a la lectura (opinar, reformular la història, buscar finals alternatius, etc.).

DIMENSIÓ LINGÜÍSTICA (EXPRESSIÓ ESCRITA)

Competència 5. Produir textos escrits senzills de la vida quotidiana amb l'ajut de suports

Descripció

El procés de producció de textos escrits implica tres fases que es desenvolupen simultàniament al llarg de tot el procés d'escriptura: planificar, textualitzar i revisar. Aquesta competència implica la capacitat d'aplicar en la producció d'un text els continguts generats en la planificació prèvia. Els alumnes han de ser capaços d'aplicar estratègies pautades (expandir frases, ordenar paràgrafs...) i d'altres de més obertes (estructurar la informació d'acord amb la tipologia textual) per produir textos senzills de l'àmbit escolar i la vida quotidiana d'una extensió limitada, formats per frases simples enllaçades per signes de puntuació i que incloguin alguns connectors bàsics.

És molt important activar les estratègies de transferència entre les llengües que coneix l'alumne, de manera que pugui aplicar a l'àrab els coneixements que ha adquirit en altres llengües sobre les característiques i l'estructura de les diferents tipologies textuales i els seus contextos d'ús.

Continguts per cicles

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Tècniques de la cal·ligrafia i la direccionalitat de la llengua àrab. • Còpia de textos senzills. • El dictat. • Preguntes i respostes. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tècniques de cal·ligrafia. • Còpia de textos senzills. • El dictat relacionat amb regles gramaticals senzilles. • Preguntes i respostes. • Estratègies d'escriptura de textos senzills. 	<ul style="list-style-type: none"> • El dictat més complex. • Breus produccions escrites. • Ordenació de paràgrafs. • Creació de textos diversos. • Estratègies d'escriptura: completar frases, ordenar textos, crear finals diferents, descriure imatges, escriure cartes i anuncis, escriure sobre la vida a l'escola a casa a la ciutat, la família, etc. • Descripció d'imatges. • Cartes. • Anuncis.

Criteris d'avaluació		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Escriure grafies de fonemes i paraules, tenint en compte en la direccionalitat del text. • Produir missatges escrits senzills atenent als aspectes normatius de la llengua. • Copiar la lletra, la síl·laba i la paraula, seguint un model i respectant les normes d'ordre i de direccionalitat. • Reconèixer les lletres que integren la paraula. • Realitzar dictats de lletres, síl·labes i paraules. • Escriure amb claredat utilitzant una pauta adequada. 	<ul style="list-style-type: none"> • Copiar i escriure frases senzilles i gramaticalment bàsiques. • Utilitzar algunes regles ortogràfiques bàsiques: <i>tanwin</i> (doble vocal), <i>al chamsiya</i>, <i>al kamariya</i>. • Agrupar frases en un paràgraf. • Utilitzar alguns connectors bàsics i signes de puntuació. • Utilitzar el vocabulari bàsic estudiat. • Fer una síntesi d'un text emprant el suport a l'abast. • Realitzar dictats de paraules i frases senzilles. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer i aplicar els aspectes ortogràfics i gramaticals fonamentals de l'expressió escrita. • Utilitzar l'expressió escrita de forma adequada en diferents situacions comunicatives habituals per expressar idees, opinions, sentiments i desitjos. • Escriure textos d'un o dos paràgrafs destacant el subjecte i la intenció. • Presentar les idees en ordre lògic, cronològic o seqüencial. • Fer servir vocabulari variat de forma apropiada. • Vetllar per la precisió i la varietat lèxica en la redacció de textos. • Construir frases fent servir signes de puntuació apropiats. • Realitzar dictats de textos breus aplicant les tècniques estudiades. • Redactar amb claredat.

CONTINGUTS TRANSVERSALS A TOTES LES COMPETÈNCIES DE LA DIMENSIÓ LINGÜÍSTICA

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • La negació i l'afirmació. • Els pronoms personals i possessius del singular i del plural. • El femení i el masculí. • L'oració verbal i l'oració nominal. • El verb i el substantiu (determinat i indeterminat). • El gènere i el número. • Conjugació dels verbs regulars (present, passat, imperatiu). • La negació del present. 	<ul style="list-style-type: none"> • Classes de paraules: verb, substantiu, preposició. • Número del nombre (singular, dual, plural). • La concordança dels components de l'oració nominal i l'oració verbal en gènere i en nombre. • La negació i l'afirmació dels dos tipus de frases. • Les conjuncions. • Conjugació dels verbs regulars o irregulars (present, passat, imperatiu). • Els demostratius i els pronoms possessius. <p>Algunes regles d'ortografia i l'anàlisi sintàctic de les frases.</p> <p>El dictat relacionat amb regles gramaticals senzilles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La frase completa: frase verbal i frase nominal. • Els elements dels dos tipus de frases. • <i>Kána</i> i <i>inna</i> i les seves germanes i la introducció a l'oració nominal. • Els pronoms : singular, dual i plural. • Els pronoms afixats. • El superlatiu. • El substantiu: noms propis, de relació, comuns, abstractes o concrets. • Conjugació dels verbs regulars o irregulars: present, imperfecte, subjuntiu, passat i imperatiu. • Els derivats: el verb com arrel, el substantiu i l'adjectiu. • Els demostratius i els adjectius possessius. • La veu passiva. • Regles d'ortografia més complexes. • El dictat més complex.

Dimensió cultural

La dimensió cultural fa referència a l'estudi de la cultura marroquina i la del lloc d'acollida per ajudar als alumnes a comprendre la nova realitat en la qual es troben immersos. És important treballar aspectes de les dues cultures perquè l'alumnat pugui establir relacions i es potencii la idea d'unió i bones relacions entre els dos països.

En la societat actual es fa evident la presència i el contacte cada cop més gran d'una diversitat de llengües i cultures fruit dels moviments migratoris. Amb la competència pluricultural, l'individu desenvolupa una habilitat comunicativa en la qual els coneixements lingüístics i culturals que té s'interrelacionen i interactuen en un context cultural. Per a l'eficàcia en la competència és necessari tenir en compte els aspectes culturals que acompanyen cada una de les llengües. Cal transmetre als alumnes la consciència de la diversitat que ens envolta i respectar-la i valorar-la com a element de riquesa.

La dimensió cultural és igual d'important que la lingüística. Per aquest motiu, els professors han de dedicar algunes sessions a impartir continguts culturals i tractar-los tot relacionant-los amb els lingüístics. La llengua àrab ha de servir com a suport per a treballar continguts culturals marroquins. Els textos que es proposin a nivell lingüístic han de mostrar aspectes històrics, geogràfics o culturals. D'aquesta manera s'imparteixen continguts culturals i lingüístics d'una manera més natural i pròxima a la realitat.

Aquesta dimensió ha d'ajudar a afavorir l'adaptació i la integració dels nens i joves de cultures diferents. És important que els docents despertin en ells l'interès per la diversitat i per conèixer els aspectes culturals tant de la cultura pròpia com d'altres. A més, els ha d'ajudar a apreciar i respectar les diferències ètniques i culturals.

DIMENSIÓ CULTURAL (GEOGRAFIA I HISTÒRIA)

Competència 6. Conèixer i apreciar els valors de la cultura i la identitat marroquina

Descripció

En aquesta competència cal transmetre la consciència de la diversitat cultural que envolta als alumnes i donar-los les eines per respectar-la i valorar-la com a element de riquesa.

L'ensenyament dels valors i la identitat cultural marroquina s'ha d'adequar als alumnes partint del seu entorn i realitat més pròxima. La participació en jocs i en activitats lúdiques de la cultura marroquina els ajudarà a relacionar-se, conèixer noves realitats i costums, i els permetrà veure els principals grups en què s'estructura i s'organitza la societat marroquina. S'iniciarà als alumnes a l'aprenentatge dels principis bàsics de la cultura marroquina i a la identificació dels aspectes característics a través de vivències i de l'observació d'entorns familiars.

Continguts per cicles

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • L'organització familiar marroquina: costums i tradicions. • Les dependències de la casa marroquina: el saló o sala dels convidats, el pati interior. • Aspectes de la vida quotidiana del poble marroquí: el barri i el soc. • Festes tradicionals, religioses i familiars. 	<ul style="list-style-type: none"> • Les característiques del món rural i urbà al Marroc: l'hospitalitat. • Els aspectes de la vida social marroquina. Els banys públics i les piscines: la solidaritat. • El respecte als altres. • El calendari àrab: festivitats i celebracions. 	<ul style="list-style-type: none"> • La Constitució com a base del govern al Marroc. • La democràcia i les seves institucions. La descentralització administrativa: la regionalització avançada. • La regió, la prefectura i les províncies. • La tolerància a partir de la cultura marroquina.

 criteris d'avaluació		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer les normes de comportament social i identificar els llaços de parentiu. • Reconèixer els principals grups en què s'estructura i organitza la societat marroquina. • Conèixer i participar en algunes activitats culturals: festes, tradicions i costums propis del Marroc. • Identificar els aspectes característics de la cultura marroquina a través de vivències i de l'observació d'entorns familiars. • Valorar i participar en celebracions i festes pròpies del Marroc que augmentin l'esperit de col·laboració i facilitin la construcció de la pròpia identitat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reconèixer aspectes de la cultura marroquina, tant tradicionals com moderns, per comprendre els canvis que s'han produït i l'adaptació a l'entorn. • Reconèixer el comportament social i els costums diaris/habituals de les persones. • Interioritzar el concepte de respecte als altres i reconèixer i saber actuar correctament. • Conèixer les principals celebracions i festivitats de la cultura àrab. 	<ul style="list-style-type: none"> • Descriure les diferents formes de vida i les principals activitats econòmiques de la societat marroquina. • Comprendre i explicar l'organització social, administrativa i política de l'Estat marroquí. • Conèixer la importància de la Constitució pel Govern i la societat. • Conèixer la distribució geogràfica de les regions i províncies de parla àrab. • Interioritzar el concepte de tolerància, relacionar-lo amb la cultura marroquina i reconèixer i saber actuar correctament.

DIMENSÍO CULTURAL (GEOGRAFIA I HISTÒRIA)

Competència 7. Conèixer els elements fonamentals de la geografia marroquina i els fets succeïts en el passat, i saber situar-los en el seu context

Descripció

Per als alumnes d'origen marroquí, comprendre i conèixer el passat dels seus familiars i del seu país d'origen els ajudarà a apreciar la cultura marroquina; també situar i reconèixer els principals elements de la geografia marroquina i la vida d'alguns personatges destacats del passat.

Per a la resta dels alumnes, aquesta dimensió els permetrà aprofundir en el coneixement dels fonaments històrico-culturals, descrivint les diferents formes de vida i hàbitat i explicant l'organització social, administrativa i política del món àrab en general i del marroquí en particular.

Continguts per cicles

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • La ubicació del Marroc al continent africà i al món. • El Marroc, un país de la conca mediterrània. • Dades sobre el país: la bandera del Marroc i la capital administrativa. • Llegendes, mites i històries populars. • El món rural: agricultura i ramaderia. • El món urbà: l'artesania a les ciutats imperials. 	<ul style="list-style-type: none"> • El relleu i el clima del Marroc. • Situació de les diferents regions del Marroc i comparació entre elles. • La història del Marroc: grans etapes i dinasties regnants. 	<ul style="list-style-type: none"> • Els països de parla àrab: el Magrib. • Algunes de les principals activitats econòmiques del Marroc: turisme, comerç, agricultura, pesca, indústria i artesania. • El Marroc en el segle XX. Les grans línies de desenvolupament. • El Marroc després de la independència.

Críteris d'avaluació		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer el passat proper de les famílies dels alumnes i del seu país d'origen. • Conèixer la ubicació i la distribució geogràfica del Marroc a l'Àfrica, les seves regions i províncies. • Conèixer les característiques geogràfiques internes del Marroc, com la bandera, l'organització administrativa i els principals òrgans de govern. • Conèixer mites i contes populars propis de la cultura marroquina. • Reconèixer els canvis socials i econòmics de la societat marroquina. • Conèixer les característiques econòmiques principals del món rural i urbà. 	<ul style="list-style-type: none"> • Localitzar els principals elements de la geografia marroquina: accidents físics, assentaments humans, paisatges i clima. • Conèixer els episodis més significatius de la història marroquina, així com la vida d'alguns personatges històrics que han estat importants al Marroc. • Reconèixer la situació social de la població de les diferents regions del Marroc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer i valorar fets rellevants de la història marroquina i de l'actualitat. • Conèixer les principals activitats econòmiques del Marroc. • Conèixer la distribució geogràfica de les regions i províncies de parla àrab. • Conèixer la situació social i econòmica actual del Marroc. • Reconèixer els canvis econòmics i socials entre els segles XX i XXI. • Conèixer la història de la independència del Marroc, els principals canvis i el procés.

DIMENSIÓ CULTURAL (CIÈNCIA, ARTS I TRADICIONS)

Competència 8. Conèixer i apreciar els elements científicotecnològics, artístics i tradicionals marroquins

Descripció

En aquesta dimensió els alumnes aprendran a valorar i participar en les celebracions i festes pròpies del Marroc. Això fomentarà la cooperació amb aquest país; veuran aspectes de la cultura marroquina mitjançant la diversitat d'elements tant tradicionals com actuals, facilitant així la comprensió dels canvis que s'hi han produït; reconeixeran els fets i personatges (científics, històrics, polítics, literaris...) més significatius de la cultura, i identificaran les principals manifestacions artístiques de la cultura marroquina.

Continguts per cicles

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Principals elements de l'artesanía marroquina: productes la terrissa, el cuir, el coure, els teixits, etc. • L'art reflectit a l'artesanía marroquina: la Gran Mesquita Hassan II de Casablanca. • Els <i>musems</i>: la fantasia com aspecte més destacat de la festa local i folklòrica. • La gastronomia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alguns artistes moderns marroquins. • Avenços científics i tecnològics al Marroc. • Els esports: l'atletisme i el futbol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Elements i estils arquitectònics característics de l'art marroquí. • Tipus de construccions religioses: mesquites, mausoleus... • Tipus de construccions civils: palaus, muralles, habitatges... • Elements científics i tecnològics del país: les centrals d'energia solar i eòlica.

Críteris d'avaluació		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Reconèixer els principals materials d'origen marroquí que s'utilitzen en l'artesanaria. • Reconèixer les característiques de l'artesanaria i l'art present en els principals monuments. • Conèixer les principals obres artístiques de la cultura. • Reconèixer els <i>musems</i> i les característiques de la festivitat. • Conèixer i apreciar la gastronomia marroquina. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valorar, identificar i participar en manifestacions artístiques pròpies de la cultura marroquina. • Conèixer i valorar els fonaments científics i tecnològics del país. • Reconèixer els artistes i les obres i representacions artístiques modernes. • Conèixer i valorar les activitats esportives que més es practiquen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer i valorar els personatges importants en els camps científic, polític, social, literari, artístic, esportiu... • Conèixer, valorar i identificar els elements i estils arquitectònics de l'art marroquí. • Conèixer els principals monuments arquitectònics del país i les construccions religioses. • Conèixer els principals monuments arquitectònics del país i les construccions civils. • Conèixer i valorar els elements científics i tecnològics del país, i els principals avenços a nivell energètic.

Dimensió intercultural

La dimensió intercultural fa referència a l'estudi de la cultura marroquina i la del lloc d'acollida per ajudar als alumnes a comprendre la nova realitat en la qual es troben immersos amb les seves característiques i elements propis. És important treballar aspectes de les dues cultures perquè l'alumnat pugui establir relacions i es potenciï la idea d'unió i les bones relacions entre els dos països. A partir de l'observació d'estudis sobre població, activitats humanes i fets de l'entorn de l'alumnat, es treballarà la cultura marroquina i la pròpia involucrant l'observació de diferents grups socials de l'alumnat. Aquesta observació dels grups socials del lloc d'acollida suposarà l'obertura de l'alumne al medi social i cultural en el qual viuen, desenvolupant la seva capacitat de comunicació. Dins la dimensió intercultural cal que els continguts i les activitats ajudin a l'alumnat a mostrar-se actiu i creatiu, estimulant la responsabilitat en l'educació en la igualtat, i fomentant la seva identitat i autoestima.

Aquesta dimensió ha d'ajudar a afavorir l'adaptació i la integració dels nens i joves marroquins en la societat d'acollida. És important que els docents despertin l'interès dels alumnes per la diversitat i per conèixer els aspectes culturals tant de la cultura marroquina com d'altres. A més, els ha d'ajudar a apreciar i respectar les diferències ètniques i culturals.

DIMENSIÓ INTERCULTURAL (VALORS HUMANS I INTERCULTURALS)

Competència 9. Participar en les activitats escolars i apreciar els valors compartits de la cultura marroquina i la del país on es viu

Descripció

La participació en les activitats escolars culturals que es portin a terme al centre afavorirà la inclusió social i escolar de l'alumnat amb els companys i potenciarà el seu desenvolupament personal.

És important remarcar les diferències entre cultures i els aspectes comuns d'ambdues per afavorir la inclusió i desenvolupar actituds que afavoreixin la tolerància i la no discriminació per raons culturals o religioses.

Continguts per cicles

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Espanya i el Marroc, dos països de la conca mediterrània. • Similituds i diferències entre escoles/barris/pobles marroquins, espanyols i catalans. • Algunes manifestacions folklòriques d'Espanya i Catalunya. 	<ul style="list-style-type: none"> • Geografia i història comunes. • Alguns monuments importants d'Espanya i del Marroc. • Organització territorial: les comunitats autònomes / les Regions. • Les províncies. • L'Ajuntament / <i>Al Baladiya</i> o <i>Al Jamaâ</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • Les relacions històriques entre Espanya i el Marroc. • La comparació de les activitats econòmiques d'Espanya i el Marroc i la seva interdependència. • Comparació de les principals institucions dels països: cap d'estat, govern, parlament, tribunals de justícia.

Criteris d'avaluació		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer i participar en activitats lúdiques i celebracions pròpies del país d'acollida que afavoreixin la integració amb la resta de l'alumnat del centre. • Reconèixer les diferències escolars i socials entre el poble marroquí, l'espanyol i el català. • Conèixer les principals manifestacions folklòriques d'Espanya i Catalunya, i relacionar-les amb les del Marroc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Participar en experiències d'intercanvi aportant el propi bagatge cultural, apreciament i valorant les similituds i diferències amb la cultura del país on es viu, i amb les de les altres cultures (diferents nacionalitats en contacte en el centre). • Valorar les empremtes de la civilització àrab a Espanya: història, literatura, art, arquitectura, etc. • Conèixer la història d'Espanya i relacionar-la amb la del Marroc, posant èmfasi en els aspectes comuns dels dos països. • Conèixer i identificar els monuments importants d'Espanya i del Marroc. • Reconèixer l'organització territorial i regional d'Espanya i Marroc. • Reconèixer i identificar les institucions públiques d'ambdós països. 	<ul style="list-style-type: none"> • Conèixer aspectes socioculturals del país on es viu, com la diversitat autonòmica i lingüística, les tradicions i els costums. • Conèixer i valorar de forma crítica la història i les relacions comunes entre el Marroc i el país on es viu. • Reforçar la comprensió de la diversitat de valors i formes de vida de la cultura d'origen, i despertar el seu interès per la cultura del país on es viu. • Conèixer les activitats econòmiques d'Espanya i el Marroc, i la dependència i aspectes comuns d'ambdós llocs. • Reconèixer i comparar les principals institucions polítiques i administratives.

DIMENSIÓ INTERCULTURAL (VALORS HUMANS I INTERCULTURALS)

Competència 10. Conèixer i adquirir actituds i valors universals de la societat i la cultura

Descripció

Amb aquesta competència es pretén afavorir la inclusió social i escolar de l'alumnat i el seu creixement personal per tal de potenciar les actituds de tolerància, respecte, i sensibilitzar l'alumnat a acceptar allò que és diferent. Per això cal impulsar els valors de respecte a la diversitat, així com actituds de solidaritat, igualtat i justícia.

Continguts per cicles

Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • La terrissa a Espanya i al Marroc. • Similituds i diferències entre jocs tradicionals d'ambdós països o d'altres. • Un casament a Espanya i al Marroc. • El mercat ambulant i el soc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Manifestacions artístiques: teatre, cinema... • Algunes celebracions: commemoracions, carnaval, festa de la fantasia, <i>musems</i>... 	<ul style="list-style-type: none"> • Els assentaments humans i les seves cultures. • Tradicions, celebracions, i festivitats espanyoles, catalanes i marroquines més importants i de major impacte sociocultural.

Criteris d'avaluació		
Nivell inicial	Nivell mitjà	Nivell avançat
<ul style="list-style-type: none"> • Comprendre i integrar-se en la societat a través de jocs, cançons, festes locals i algunes tradicions més significatives d'arreu del món. • Tenir actituds i valors socials bàsics com la companyonia i l'amistat. • Desenvolupar actituds favorables a la no discriminació per raons de raça, situació social, opinió, gènere, cultura, religió, etc. • Reconèixer els principals elements artesanals i l'evolució dels productes. • Conèixer les diferències culturals personals, les diferències entre els casaments, el paper de cada membre de la família... • Conèixer les diferències entre els mercats locals: mercat ambulant i el soc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar actituds de tolerància, respecte i sensibilització per part de l'alumnat envers allò que és diferent. • Veure i tolerar les diferències entre les manifestacions artístiques: teatre, cinema, musicals... • Valorar i respectar les celebracions de les dues cultures: commemoracions, carnaval, festes, <i>musems</i>... 	<ul style="list-style-type: none"> • Respectar la diversitat i ser solidari. • Reconèixer, conèixer i respectar les destinacions i assentaments humans i les seves cultures. • Valorar i respectar les tradicions, celebracions i festivitats espanyoles, catalanes i marroquines més importants.

Orientacions metodològiques

D'acord amb les orientacions bàsiques del sistema educatiu espanyol, és necessari adaptar els principis metodològics bàsics del programa LACM.

El paper del professor

Per adequar la metodologia cal tenir en compte el nivell del qual parteixen els alumnes, dels seus coneixements previs, capacitat, experiències i interessos, tot respectant les possibilitats d'aprenentatge. La relació entre docent i alumne ha d'afavorir el procés d'ensenyament i aprenentatge individual i grupal mitjançant la comunicació interpersonal i la creació d'un ambient distès afavorint un clima agradable de respecte, confiança i afecte per tal que l'alumnat experimenti el plaer i la necessitat de comunicar-se, i estimuli el seu interès per la llengua àrab i la cultura marroquina.

Les competències i els continguts lingüístics, culturals i interculturals han d'estar correctament seqüenciats, lligats i relacionats entre nivells i dimensions, fomentant així la construcció d'aprenentatge significatiu, contextualitzat i funcional, per tal de desenvolupar una actitud positiva i autònoma de l'alumnat i mostrant un punt de vista global. El paper del professor és determinant a l'hora de comunicar els continguts; és ell qui escull el mètode d'ensenyament tenint en compte les necessitats i possibilitats dels seus alumnes. El professor ha d'acompanyar i guiar els alumnes en el procés d'aprenentatge i ajudar-los a desenvolupar habilitats comunicatives que facilitin la comunicació intercultural i la interrelació. A més, ha de preparar i organitzar el treball oral i escrit pels alumnes i tenir una actitud positiva cap a l'idioma i la cultura que ensenya, promovent la participació directa de les famílies en l'organització i realització d'activitats.

La intervenció educativa consisteix en crear les condicions adequades perquè l'alumne construeixi, modifiqui i enriqueixi els propis coneixements i relacioni l'aprenentatge i els objectius. Per aconseguir-ho, cal que el professor:

- programi activitats dinàmiques i adequades al nivell de l'alumnat, i que siguin del seu interès per tal que se sentin motivats;
- afavoreixi un clima agradable de confiança i afecte per tal que l'alumnat experimenti el plaer i la necessitat de comunicar-se;
- comuniqui els objectius que tenen les activitats perquè els alumnes en vegin la utilitat mitjançant una bona preparació i unes instruccions clares i precises;
- estableixi normes de funcionament a l'aula, i
- valori positivament l'evolució i els resultats de l'alumnat.

Agrupaments, temps i espai

S'ofereixen dues modalitats del curs de llengua àrab i cultura marroquí:

- **Modalitat A:** En aquesta modalitat els grups d'alumnes són més nombrosos, diversos i d'edats diferents i les sessions més llargues i contínues. Això facilita la comunicació i la possibilitat de veure punts de vista i opinions diferents entre l'alumnat gràcies a la diversitat de l'aula.
- **Modalitat B:** En aquesta modalitat els grups estan formats per alumnes de la mateixa edat, això fa que l'alumne estigui més integrat. El professor forma part del claustre de professors, això permet que les classes es puguin adaptar millor a les necessitats i característiques dels alumnes, ja que rep el suport del tutor i de les famílies.

Programació

A l'hora de programar les sessions cal tenir en compte la modalitat; el temps del qual es disposa, que farà que s'hagin de seleccionar objectius, continguts, materials i recursos adequats; el perfil, els coneixements i capacitats de l'alumnat. El professor de LACM haurà de lliurar la programació anual de les classes a l'equip directiu del centre perquè sigui aprovada pel Consell Escolar.

Materials curriculars

Els materials i els recursos didàctics són factors determinants de la pràctica educativa. És per això que cal que la seva selecció sigui adequada i adaptada a les necessitats de cada alumne.

A l'hora de seleccionar els materials curriculars, el professor ha d'elaborar uns criteris generals que possibilitin la selecció de materials tenint en compte les competències i la inclusió de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC). Els materials han de ser coherents amb els continguts i les competències prioritàries, han d'ajudar en el desenvolupament de la capacitat d'investigació, observació, crítica i participació de l'alumnat.

Altres aspectes

Les limitacions horàries i la complexitat de la programació pot suposar un inconvenient per desenvolupar totes les competències i aconseguir tractar tots els continguts. El professor ha de tenir en compte aquestes limitacions i intentar cobrir el major nombre possible de competències i continguts, tenint en compte les tres dimensions (lingüística, cultural i intercultural). La llengua és el mitjà de transmissió del coneixement, es pot utilitzar com a suport per treballar i tractar aspectes culturals i interculturals a través de textos. D'aquesta manera es podria compensar la manca de temps.

A. Estratègies metodològiques per al nivell inicial

Expressió oral dirigida

Per iniciar l'aprenentatge de la llengua àrab, és convenient incloure en els dos primers cicles textos de caràcter breu i molt precís. Els diàlegs són una alternativa molt apreciada per començar aquest mecanisme, sempre que el contingut s'adapti als interessos dels alumnes, la qual cosa

estimularà una primera comunicació per participar en les diferents fases que es van desenvolupant al llarg de la sessió. Les interaccions són molt útils per crear l'ambient comunicatiu que s'articula al voltant del tema cultural proposat. La durada d'aquesta sessió dependrà sempre del grau d'interès i del ritme d'aprenentatge dels alumnes.

- *Motivació i animació*
Cal estimular l'interès de l'alumne mitjançant la presentació de situacions comunicatives reals (espectacle, cinta d'àudio o vídeo, foto, gestos, música, joc, endevinalles, preguntes ...) que li serveixi com a mitjà d'acostament al tema que es vagi a tractar.
- *Presentació i audició d'enunciats*
A través d'un suport visual adequat a les situacions, el professor procedeix a la presentació del contingut dues o tres vegades d'una manera clara, usant la gesticulació necessària per aconseguir la comprensió per part dels alumnes del significat general dels enunciats.
- *Repetició i correcció fonètica*
Els alumnes repeteixen, després del professor, les rèpliques de manera correcta i amb la entonació adequada.
- *Explicació i control de la comprensió*
L'objectiu és fer comprendre als alumnes cada frase del text amb l'estudi de les estructures morfosintàctiques i l'adquisició d'un lèxic significatiu i funcional.
- *Restitució i dramatització*
Consisteix a representar la situació amb els alumnes.
L'objectiu específic és posar l'accent sobre l'assimilació i la consolidació del lèxic. L'alumnat haurà d'enriquir el lèxic i les estructures a partir de les adquisicions anteriors. L'avaluació consistirà en fer construccions similars als enunciats.

Lectura

Els temes de lectura estan estretament lligats als de l'expressió oral. Per tant, les sessions de classe tindran com a punt de partida un enunciat de la frase. Serà un segment que servirà per estudiar tant el fonema com la seva grafia. La sessió de lectura en aquests cicles s'articularà de la següent manera:

1. Iniciació: extracció de la frase principal del diàleg a través d'una pregunta, fotografia o imatge.
 2. Lectura de la frase principal: lectura per part del professor i després per part dels alumnes.
 3. Marc de la frase: lectura dels elements de la frase.
 4. Aïllament de la lletra i la seva lectura.
 5. Lectura de la frase d'altres formes: es tracta de llegir la frase de totes les formes possibles.
 6. Exercicis de lectura: llegir la lletra i afegir el que permet transformar-la en una paraula.
 7. Avaluació: l'alumne ha de llegir la lletra aïllada i, dins d'algunes paraules, pronunciar correctament la lletra i buscar altres paraules amb la mateixa lletra.
- *Motivació*
Aquesta etapa ajudarà a treure, a partir d'una situació adequada, el segment de la frase que es va a estudiar.
 - Presentació i descomposició de la frase en paraules etiquetades.
 - Lectura de les etiquetes ordenades i desordenades.

- Reconeixement de les paraules que contenen el fonema que s'estudia.
- Aïllament d'aquestes paraules i després del so.
- Lectura del so aïllat amb les diferents vocals.
- Recomposició i lectura.
- Lectura en el llibre.
- Jocs de lectura.

Expressió escrita: cal·ligrafia, copiat, dictat

- Principis rectorcs:
 - Les paraules en la seva globalitat han de servir de base per a l'estudi de les lletres. La progressió gràfica alfabètica no serà necessària, ja que l'aprenentatge respectarà la freqüència usual d'aquestes lletres. Tampoc cal interferir el procés incloent lletres semblants en els aspectes fonètic i gràfic.
 - Les lletres que presenten dificultats de reproducció fonètica seran estudiades de forma progressiva per evitar obstacles que poden generar desinterès. Serà necessari, en alguns casos concrets, repassar de manera repetitiva les lletres que tenen altres funcions d'entonació, com és el cas de les següents lletres: *alif*, *waw*, *ja*, que a més de ser lletres independents, compleixen la funció d'allargar el temps de la reproducció fonètica de la lletra que acompanyen, o suports de l'*hamza*.
 - El professor ha d'explicar i fer comprendre les diferents formes gràfiques que representa una lletra segons la posició que tingui dins de la paraula: inicial, mitjana, final o aïllada.
- Fases preparatòries:
 1. *Fase oral*
Presentació del segment de la frase que es va a estudiar. A partir d'una situació concreta, el professor intenta treure la frase clau per escriure-la en la pissarra. Es procedirà per l'eliminació de les paraules que no tenen el fonema que s'està estudiant, després s'aïllarà la paraula i tot seguit la lletra que s'està estudiant, presentant el grafema segons la norma de la seva escriptura. El professor explicarà les diferents etapes de la realització gràfica del grafema: punt de partida, pujar, baixar, arrodonir, centrant així l'atenció de l'alumnat sobre la forma traçada i el sentit direccional de l'escriptura àrab.
 2. *Fase escrita*
Execució. S'inicia la preparació de la cal·ligrafia, copiat i dictat amb assajos: en l'aire, amb plastilina, a la pissarra o en un full. Es realitza la cal·ligrafia, copiat o dictat de forma individual en el quadern de classe prèviament preparat amb un model clar per part del professor, i finalment es fa la correcció.

Cant i recitació

Per al cant i la recitació es pot seguir el següent procés:

1. Presentació: presentar la situació de forma auditiva o visual.
2. Explicació: explicació d'algunes paraules de major dificultat i explicació general.
3. Memorització: es farà vers a vers i únicament per audició.
4. Execució: s'ha de posar molta cura en la dicció, articulació i entonació.
5. Avaluació.

B. Estratègies metodològiques per al nivell mitjà i avançat

La diversitat dels alumnes que assisteixen a aquestes classes implica la necessitat d'un tractament metodològic variat, que ha de tenir en compte els aspectes verbals i els no verbals de la comunicació, i marcar la utilització dels diversos recursos didàctics. Aquests han de facilitar la realització d'un ventall d'activitats i treballs que promoguin la progressiva autonomia de l'alumne en l'aprenentatge.

Expressió oral

- Motivació (interessos, expectatives i capacitats de l'alumnat).
- Presentació clara del contingut.
- Delimitació clara del camp semàntic (aïllar grafies).
- Audició d'enunciats (suports audiovisuals).
- Explicació.
- Proposta de construccions lingüístiques similars a les explicades.
- Repetició (insistència).
- Correcció fonètica.
- Estudi de les estructures morfosintàctiques.
- Adquisició d'un lèxic significatiu i funcional (aïllar paraules clau).
- Adquisició i consolidació d'estructures estudiades (estudi).
- Avaluació.

Lectura

La sessió de lectura en aquests cicles s'articularà de la següent manera:

1. Preparació de la lectura:
 - a) Introducció a través d'estímul verbals i gràfics (preguntes, fotografies i altres mitjans) que permetin als alumnes la captació del nou tema.
 - b) Audició del text amb els llibres tancats.
 - c) Observació de la imatge: els alumnes observen la fotografia del text i comenten el que veuen amb l'ajuda del professor a través de preguntes.
2. Lectura:
 - a) Lectura del professor amb els llibres oberts.
 - b) Lectura individual per part dels alumnes amb el control del professor (entonació, puntuació, etc.).
3. Comprensió:
 - a) Explicació del text.
 - b) Preguntes de comprensió.
 - c) Avaluació.
4. Principis generals:
 - a) Lectura en veu alta (professor, alumne, suports).
 - b) Lectura silenciosa (control comprensiu).
 - c) Pronunciació correcta.

Expressió escrita

- Reproducció escrita d'ordres verbals o de paraules aïllades.
- Diferents tipus d'expressió escrita: diàleg, narració, descripció...

Cant i recitació

Per al cant i la recitació se seguirà el següent procés:

1. Presentació: presentar la situació de forma auditiva o visual.
2. Explicació: explicació d'algunes de les paraules més difícils i explicació general.
3. Memorització: es farà vers a vers i únicament per audició.
4. Execució: s'ha de posar molta cura en la dicció, articulació i entonació.
5. Avaluació.

C. Metodologia de l'ensenyament dels continguts culturals i interculturals

Les unitats didàctiques es plantegen com un procés educatiu globalitzat. Seran eixos bàsics d'actuació la motivació, els interessos, la investigació, l'atenció a les característiques i els processos de desenvolupament individual, tenint molt en compte el que coneix prèviament l'alumnat. A més s'ha d'oferir a l'alumne una ajuda individualitzada, de manera que la intervenció directa del professor sigui adequada i proporcional a la dificultat de cada alumne.

Caldrà que el professor tingui molt clara la intencionalitat de la proposta i sobretot que li interessi per als seus fins educatius. A aquests propòsits li pot ajudar tot tipus de recursos audiovisuals, diapositives, fullets turístics sobre el Marroc, Espanya i altres països. Ha de conèixer el material que utilitzarà i documentar-se sobre els llocs que desitja ensenyar.

L'alumne ha de ser agent del seu aprenentatge, prioritzant les seves experiències i procurant aprenentatges basats en l'acció i la reflexió.

Dins de les dimensions cultural i intercultural han d'aplicar mètodes de treball que tinguin en compte els continguts als quals van dirigides les activitats:

- Els continguts referits als components del medi físic es poden treballar a partir de fets observables, valorant la diversitat del Marroc i la del país d'acollida.
- El contingut dels materials usats en artesanía i altres manifestacions artístiques, així com les seves propietats, s'han d'enfocar des de la seva observació, manipulació i experimentació, i fins i tot des de la producció d'objectes i instruments:
 - Instruments musicals: *Taâriya, derbuga, bandir, tar, rabab, hayhuy*, llaüt.
 - Instruments culinaris i ornamentals: *Barma* (cascas i tanyera), *ghurbal, tayín, a l'kassria, berrad, tes, mucrach, taifor, m'bajra*, morter...
 - Vestits: *qel·laba, belgha, caftà, Kamis, tahtia, takia, selham, razza*.
- Els estudis sobre població i activitats humanes han de treballar-se a partir de situacions i fets pròxims a l'alumnat i també amb dades recollides dels mitjans de comunicació.

- L'organització social es treballarà des de l'observació dels diferents grups socials, procurant involucrar els alumnes en la participació en els grups als quals es pertany. Tot això suposarà l'obertura de l'alumnat al medi social i cultural en què viuen i facilitaran el seu enfocament cap a espais cada vegada més amplis, desenvolupant la capacitat de comunicació i estimulants la llibertat d'expressió. Les notícies aparegudes en els mitjans de comunicació poden servir per despertar una actitud crítica i responsable.
- La història de les societats i dels països s'estudiarà a través de documents que permetin veure les diferències i valorar les transformacions que s'han produït.

Dins dels plantejaments metodològics dels continguts culturals i interculturals, s'ha de tenir molt en compte que el tractament dels continguts i les activitats ajudi a l'alumnat a mostrar-se actiu i creatiu i a donar sentit al que es fa, estimulants així la seva responsabilitat; que educui en la igualtat sense establir diferències de cap mena ni condició, amb respecte, tolerància i solidaritat, i que fomenti la seva identitat i la seva autoestima.

S'han d'aprofitar les activitats i recursos didàctics per crear un clima acollidor i tranquil en el qual tant el professor com l'alumne se sentin relaxats i còmodes. Els mitjans tecnològics i audiovisuals, com la ràdio, televisió, premsa diària, revistes, Internet..., poden ajudar a entendre tot el relacionat amb el consum, la publicitat, les xarxes comercials i altres fenòmens culturals.

Les intervencions i suggeriments del professor ajudaran l'alumnat a enriquir els temes amb els seus propis treballs, per després ordenar i classificar els diferents documents amb els que s'elaborarà una *carpeta intercultural*.

La carpeta intercultural servirà com a punt de partida dels continguts interculturals. Es procurarà que els temes d'aquesta carpeta siguin adaptats al nivell del grup per tal que el conjunt dels alumnes puguin participar en la seva elaboració final.

Orientacions per a l'avaluació

L'avaluació és una part essencial del procés d'ensenyament i aprenentatge i, per tant, ha d'estar integrada en aquest procés. Suposa recollir dades objectives de forma contínua i sistemàtica sobre l'evolució i els elements i factors que envolten l'alumne.

L'avaluació té una funció formativa, ofereix al professor els indicadors de l'evolució dels alumnes i li permet veure les dificultats que experimenten per tal de poder-les corregir i crear activitats adequades i concretes a la situació de cada un d'ells, reforçant els punts febles. La informació que proporciona l'avaluació serveix perquè el professor disposi de dades rellevants amb la finalitat d'analitzar la seva intervenció educativa i prendre decisions al respecte. És per això que és un procés indispensable per millorar la feina com a docent. L'avaluació determina si els alumnes han assolit les competències previstes per tal d'ajustar la programació i els recursos metodològics a les necessitats detectades.

El professor haurà d'incloure en l'avaluació general els aspectes que han afavorit l'aprenentatge i els que s'han de modificar o canviar, com ara: el programa de referència, relacionant-lo amb les competències prioritzades i l'adequació dels materials; les activitats que ha proposat; el caràcter motivador, i el grau de dificultat. Ha d'incloure-hi també la distribució del temps, l'organització de l'espai, l'aprofitament dels recursos del centre i la relació entre professorat, alumne i familiars.

L'avaluació és un procés continu que no s'ha de reduir a moments aïllats o puntuals sinó que s'ha d'avaluar tot el procés d'aprenentatge. Cal que el professor concreti les formes, instruments i situacions més adequades per portar a terme l'avaluació i contextualitzar-ne els criteris.

A. Tipus o fases de l'avaluació

S'assenyalen com a formes, tipus o fases d'avaluació més importants els enumerats a continuació.

Avaluació inicial

Es realitza al començament de curs per diagnosticar la situació escolar i familiar dels alumnes que s'inscriuen per primera vegada en el programa LACM. Pot incloure els següents aspectes:

- Entrevista amb la família, que pot facilitar les següents informacions:
 - Dades bàsiques sobre l'alumne: nom, cognoms, data i lloc de naixement...
 - Llengua amb la qual es comunica a casa: llengua àrab, dialecte regional, català, castellà...
 - Si a la família es parla l'àrab col·loquial.
 - Si l'alumne parla àrab.
 - Quan ha arribat l'alumne a Espanya.
 - Si ha estat escolaritzat al Marroc: curs, etc.

- Entrevista amb el Departament d'Orientació del centre per demanar tota aquella informació que li pogués ser útil al professor del programa LACM:
 - Historial escolar i educatiu de l'alumne.
 - Perfil socioeducatiu.
 - Integració socioescolar.
 - Altres dades d'interès.
- Entrevista amb l'alumne i amb el seu tutor anterior. Si no fos possible, se li faria una prova per obtenir les següents informacions:
 - Capacitat perceptiva (visual, auditiva).
 - Comprensió oral.

En els següents cursos es farà una anàlisi de la documentació acadèmica de l'alumne, es posaran al dia les dades i es farà alguna prova per esbrinar els coneixements ja adquirits en cursos anteriors i no oblidats.

L'avaluació inicial també permet situar al professor en el moment en què l'alumne s'enfronta a un nou aprenentatge (en començar el curs o una nova unitat didàctica). Està orientada a descobrir els coneixements previs, el que permetrà valorar el moment d'aprenentatge en què es troba cada estudiant.

Avaluació sumativa

Recull dades i informació en un moment determinat (una unitat didàctica) i durant el curs, per determinar el grau d'assoliment dels aprenentatges, a través de:

- Desenvolupament psicomotor:
 - Coordinació general.
 - Coordinació oculomanual.
 - Lateralitat.
 - Grafomotricitat.
- Anàlisi de les reproduccions escrites o orals de l'alumnat.
- Capacitat d'interactuar oralment.
- Capacitat i hàbit d'escoltar, comprendre i prestar atenció.
- Capacitat d'aprenentatge dels continguts.

L'avaluació situa a l'alumne, pels seus aprenentatges, en el si del grup, classe o nivell, i li permet tenir una perspectiva de la seva evolució i progrés.

Avaluació final

En acabar el curs, el professor, amb les dades obtingudes i els resultats de l'avaluació contínua, procedeix a elaborar una valoració general de l'aprenentatge i progrés de cada estudiant a fi de decidir la seva promoció; per aquest motiu, cal tenir en compte el grau d'adquisició de les competències i el grau de maduresa de l'alumne.

Finalment, l'avaluació regular reflectida en els quaderns i deures que porten els alumnes a casa permet als familiars realitzar un seguiment del seu procés de ensenyament i aprenentatge.

Quan finalitza cada trimestre s'informa a les famílies dels resultats obtinguts mitjançant un butlletí de qualificacions o un informe. Seria convenient que, tant en la modalitat A com en la Modalitat B, la informació sobre els resultats de l'avaluació de LACM que es fa arribar a les famílies es faci a través del butlletí de qualificacions o informe ordinari del centre mitjançant la fórmula que es consideri més adequada.

B. Instruments d'avaluació

Cada situació permet avaluar uns aspectes o continguts i, sovint, no permet avaluar altres. Ha de ser planificada, realitzar-se al llarg del procés d'ensenyament i aprenentatge i materialitzar-se en un registre. A continuació es fa referència a les diferents tècniques o mitjans més adequats per a la seva aplicació.

Avaluació del procés d'aprenentatge

- **Observació sistemàtica.** És una tècnica que ha de ser planificada, concretant i delimitant el que es va a observar, com les situacions i les activitats de aprenentatge. S'ha de realitzar al llarg de tot el procés d'aprenentatge, no només al principi o al final. Les seves aportacions han de materialitzar-se en un registre per poder seguir pas a pas el progrés de l'alumne.

És possible aplicar aquesta tècnica en situacions molt diverses. Recull informació sobre capacitats i continguts també molt diversos. És molt útil per a l'avaluació de actituds i capacitats de desenvolupament molt lent.

- **L'assemblea i posades en comú.** El seguiment mitjançant assemblees, debats, jocs... és molt útil per avaluar la incorporació dels valors i normes en els arguments i raonaments que emprà l'alumnat.
- **Sortides del centre.** La sortida del centre és una situació privilegiada, ja que suposa afrontar situacions inhabituals. Les sortides són molt importants, perquè s'hi donen les interaccions entre iguals i entre l'alumnat i el professorat; això permet la valoració de comportaments que no es produeixen en altres activitats.
- **Dramatitzacions i jocs de simulació.** Permeten avaluar la interiorització que han fet els alumnes de les actituds i normes que regeixen el funcionament dels grups socials, així com la comprensió d'alguns conceptes i procediments relacionats amb les seves funcions i organització.
- **Activitat experimental.** Permet avaluar, d'una banda, la capacitat de cada escolar per desenvolupar autònomament les diferents fases del procés d'elaboració i contrast d'hipòtesis i, de l'altra, la capacitat d'organitzar-se, intercanviar idees i col·laborar per dur a terme un projecte comú.
- **Revisió dels treballs.** És realitzada pel propi alumnat, bé individualment o en grup, i pel professor. Aquí s'inclouen des de les pròpies tasques de quadern, llibres, etc., fins als comentaris sobre excursions, dramatització d'obres de teatre, resums, etc. Es pot avaluar tant l'activitat escrita com la oral. Permet avaluar també la investigació que realitzen els alumnes i la seva consulta en fonts de documentació i informació. La revisió dels treballs és convenient realitzar-la periòdicament en diferents moments del procés, ja que, a vegades, el procés final no reflecteix plenament els passos seguits o les estratègies utilitzades.

- **Diàleg i entrevista personal.** El diàleg és un procediment molt indicat per avaluar els coneixements previs, començar un tema o abordar nous continguts. Permet conèixer el grau d'assimilació de continguts. Amb ell es manté una estreta relació professor/alumnes. La conversa amb l'alumne és un dels mitjans més eficaços per clarificar i indagar en els processos d'aprenentatge. La comunicació permetrà avaluar les conclusions i la riquesa de les expressions lingüístiques.
- **Proves específiques.** Pot ser convenient dissenyar proves específiques, tant orals com escrites. Aquestes proves poden servir de complement a les anteriors, però en cap cas tenen validesa de forma absoluta si es presenten aïllades. Poden ser de tres tipus:
 - *Objectives*, que es caracteritzen perquè exigeixen respostes molt curtes.
 - *D'interpretació de dades*, que van acompanyades de material informatiu al voltant del qual es plantegen preguntes. Es requereix que la informació que es presenta sigui nova per a l'alumne.
 - *Basades en l'exposició d'un tema*. Són les més usades i es caracteritzen per plantejar un tema o problema que l'alumne ha de tractar d'explicar mitjançant una exposició, generalment escrita, en la qual ha de mostrar coneixements i capacitat d'organització i expressió.
- **Autoavaluació.** Com a reflexió sobre el seu propi procés, l'autoavaluació ajudarà als alumnes a responsabilitzar-se de les tasques i a prendre consciència dels seus progressos i dificultats, els estimula a adoptar mètodes propis, afavoreix la autonomia i fomenta l'interès i l'autoestima.

Avaluació del procés d'ensenyament

En relació amb el procés d'ensenyament, s'assenyalen els següents aspectes relatius a l'avaluació de la programació. Es pot establir l'escala NA, AS, AN o AE, o bé realitzar-la de forma més explícita:

Continguts

- S'ajusten a les exigències del cicle.
- S'han seleccionat adequadament les unitats didàctiques.
- S'han temporalitzat de manera adequada.
- L'ordenació dels continguts és la convenient. Recullen els continguts proposats.

Objectius

- La seva formulació és precisa i concreta. Fan referència a tota mena de capacitats: cognitives, afectives, de relació interpersonal, d'inserció social...
- S'inclouen objectius de diferents dominis i categories.
- Es diferencien objectius d'acord amb la seva importància relativa.

Proposta d'activitats

- S'adeqüen a les exigències dels objectius i competències previstos.
- Exigeixen activitat als alumnes.
- Impliquen processos de comprensió, anàlisi, síntesi i avaluació.
- Han estat programades en nombre suficient per assolir els objectius i les competències previstos.
- S'han programat activitats de recuperació i desenvolupament.

Estimació de temps

- S'ha estimat convenientment el temps necessari per desenvolupar cada unitat de treball, tenint en compte la seva importància relativa.
- El temps estimat per a cadascuna de les situacions de treball és l'adequat.

Previsió de mitjans

- S'ha previst convenientment la utilització de mitjans audiovisuals o de TIC.
- S'orienta a l'alumnat cap a la utilització de llibres de consulta, fitxes, Internet, etc.
- Es preveu la utilització del material propi de les diferents dimensions: lingüística, cultural i intercultural.
- Es preveu l'elaboració per part de l'alumnat de materials senzills, sempre que això sigui possible i convenient.

Previsió de situacions de treball

- Es preveu la utilització de formes diverses d'agrupament, d'acord amb les exigències de cada tipus d'activitat.
- S'ha previst convenientment la forma i mitjans per aconseguir una eficaç actuació de l'alumnat en les diferents situacions de treball.

Integració en la programació dels recursos que ofereix el medi

- S'ha previst, si és possible, la realització d'activitats que utilitzin recursos que ofereix el medi cultural o natural de l'entorn al centre.
- S'han integrat continguts que responguin a esdeveniments o característiques naturals o culturals de la localitat, si és possible o convenient.

Coordinació en la programació

- S'han establert les interrelacions procedents entre els aspectes lingüístics, culturals i interculturals.
- S'han establert les interrelacions convenients amb el programa desenvolupat el curs anterior.

Criteris i instruments d'avaluació

- S'han previst els criteris i instruments d'avaluació a utilitzar.
- S'ajusten a les característiques de cada una de les competències prioritzades. S'ajusten als diferents tipus d'alumnes.
- Es preveuen estimacions de qualitat al llarg de tot el procés de treball. S'han determinat aquests criteris de qualitat.
- Han estat convenientment elaborats.

Aplicació del programa

- Els ritmes de treball són, en cada cas, els adequats.
- La participació del professor o professora en cadascuna de les situacions de treball és la convenient.
- S'utilitza l'avaluació com a instrument de diagnòstic i reorientació.
- Es motiva convenientment a l'alumnat. Aquesta motivació té en compte els seus interessos, expectatives, motivació i capacitats.
- Els mitjans previstos s'utilitzen convenientment.

Resultats

- Els alumnes han assolit les competències previstes.
- Es coneixen les causes que han produït interferències en el procés de treball dels alumnes.
- Es prenen mesures adequades per recuperar les deficiències de aprenentatge dels alumnes que les tinguin.
- El rendiment és, en tot cas, l'adequat.

Documents de referència

- **Llengües d'origen - Llengua àrab**
- **Currículum d'educació primària**
- **Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic. Llengües estrangeres a primària**
- **Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic. Llengües estrangeres a l'ESO**